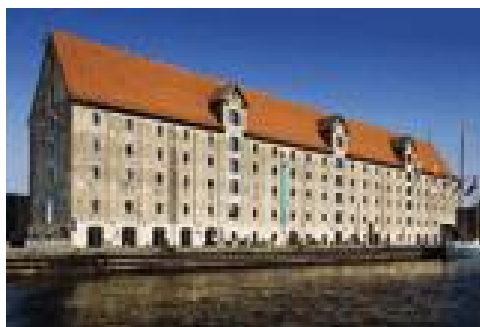

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab Medlemsblad

Årgang 23, nr. 1
Marts 2008

Indhold

Bestyrelsen	2
Ny redaktør for medlemsbladet	2
Formanden har ordet	3-4
Basiskursus i ultralyd	4
Årsmøde 16. - 17. april 2008	5-6
Dagsorden til generalforsamling	7
WFUMB september 2009 i Sydney - skal du med?	7-8
Legatopslag	8
Æresdoktorgrad til Hans Henrik Holm	8
Referat fra DUDS efterårsmøde 2007 i Århus	9-11
Tilbud på kongres rejse til EUROSON 2008 i Timisoara	11
12. Kursus i MUSKULOSKELETAL ULTRALYD	12

Årsmøde 16.-17. April
Nordatlantens Brygge, København

EUROSON 2008
31 MAY - 3 JUNE 2008, TIMIȘOARA, ROMANIA

EUROSON 2008

IMPORTANT DATES

- 15 FEBRUARY 2008**
Abstracts deadline
- 1 APRIL 2008**
Early registration deadline
- 15 APRIL 2008**
Hotel reservation deadline
- 10 MAY 2008**
Final registration deadline

WHY TO COME TO EUROSON 2008

- More than 100 international invited speakers
- All sessions of the Congress in English
- Participants under 35 years old with paper accepted for oral presentation at Euroson 2008 can register to the congress without registration fee
- Meet the expert workshops
- 6 Postgraduate Courses
- 7 parallel sessions each day
- All the information about the congress are available on the official website

www.euroson2008.ro

Næste **EUROSON**
kongres
se www.euroson2008.ro

DUDS medlemsblad

Udgives af
Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab -
www.duds.dk

Udsendt til Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs medlemmer marts 2008

Medlemsbladet

Michael Bachmann Nielsen
medlemsblad@duds.dk

Webmaster

Kristoffer Lindskov Hansen
webmaster@duds.dk

Trykkeri Nofoprint**Trykoplæg** 600 eksemplarer

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab er medlem af European Federation of Societies in Ultrasound in Medicine and Biology, EFSUMB, som har ca 19.000 medlemmer (www.efsumb.org).

EFSUMB er medlem af World Federation for Ultrasound in Medicine and Biology (WFUMB) som har cirka 50.000 medlemmer (www.wfumb.org)

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs medlemsblad udkommer 3 gange om året, udsendes gratis til selskabets medlemmer.

Meddelelser, der ønskes optaget i bladet sendes til medlemsblad@duds.dk

Deadline til næste medlemsblad:

15. august 2008

Bestyrelsen per 1.6.2007

Formand 2004-08
 Overlæge PhD Christian Nolsøe
 Røntgen Ultralyd
 Frederikssundsvej 80B
 2400 København NV
 Tlf 3886 3420
formand@duds.dk

Næstkommende formand 2007-08
 Overlæge Lars Bolvig
 Radiologisk afdeling
 Århus Sygehus
 Tage-Hansens Gade 2
 8400 Århus
naestformand@duds.dk

Sekretær 2005-09
 Overlæge Ulrich Fredberg
 Medicinsk afdeling
 Silkeborg Centralsygehus
 8600 Silkeborg
sekr@duds.dk

Kasserer 2007-08
 Overlæge PhD Torben Lorentzen
 Gastroenterologisk afd D
 Herlev Hospital
kasserer@duds.dk

Bestyrelsesmedlem 2007-09
 Radiograf Karl Erik Stovgaard
 Røntgenafdelingen
 Vejle Sygehus
best@duds.dk

Suppleant 2007-09
 Afdelingslæge Kikke Hagen
 Abdominalkirurgisk afdeling
 Bispebjerg Hospital

Ny redaktør for medlemsbladet:

Efter at have stået for DUDS medlemsbladet i mere end 6 år er det blevet tid for mig at takke af som redaktør. Dette er således det sidste medlemsblad, som jeg står for i denne omgang. Det er en glæde at kunne byde Mette Marklund velkommen som bladredaktør fra næste nummer. For at jeg ikke skal kede mig er jeg i stedet blevet Editor for EFSUMB Newsletter.

Med venlig hilsen Michael Bachmann Nielsen

Formanden har ordet

DUDS er registreret som et lægevidenskabeligt selskab, men er faktisk et multidisciplinært selskab, og det på mere end een måde.

De fleste medlemmer er læger, men der er også en del andre faggrupper repræsenteret, hvoraf især sygeplejersker og jordmødre udgør en stor gruppe. På det seneste har vi oplevet at en helt ny faggruppe har set "lyset" og ønsker at tage ultralyd til sig, nemlig fysioterapeuterne.

De fleste lægelige medlemmer er radiologer, men der er et stigende antal ikke-radiologiske lægelige medlemmer fra en bred vifte af forskellige specialer. Faktisk finder langt den største medlemstilgang sted fra et stadig stigende antal af ikke-radiologiske specialer.

Det er DUDS opgave at tilgodese alles interesser og dette bliver i takt med den øgede spredning af ultralyddiagnostik til forskellige specialer og faggrupper en stadig mere kompleks opgave.

De såkaldt specialebærende lægevidenskabelige selskaber som f. eks. Dansk Radiologisk Selskab har alle til formål at fremme eet speciale, nemlig deres eget.

I § 2 i DUDS vedtægter står der "Selskabets formål er at befordre teoretiske og praktiske fremskridt på det ultralyddiagnostiske område". DUDS er med andre ord i udgangspunktet multidisciplinært, og det er således helt i ånd med selskabets stiftere at vi breder os ud over både fag- og specialegrænser.

Hvis vi skal leve op til vores forpligtelse i henhold til formålsparagraffen, er det imidlertid ikke nok at vi "breder" os ud over de hidtidige grænser. Vi skal "befordre teoretiske og praktiske fremskridt". Dette indebærer efter min opfattelse en pligt til at sørge for at de personer, som beskæftiger sig med diagnostisk ultralyd på ethvert plan helt konkret nu også er i stand til at udføre deres opgave. De skal med andre ord uddannes. De skal lære håndværket at ultralydskanne og de skal lære at tolke betydningen af de ultralydfund, der flimrer frem på skærmen.

Ultralydsskanning er en mesterlære. Man kan ikke lære det alene ved at læse bøger, og man kan ikke lære det ved at købe en skanner, og så bare gå i gang. Man er nødt til at modtage undervisning, deltage i kurser af både teoretisk og praktisk karakter, foretage superviserede skanninger på et eller andet niveau, eventuelt føre logbog og sågar gå til eksamen.

I skrivende stund eksisterer der ingen ensartede retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen. Flere specialer har indskrevet ultralydsskanning og endda ultralydvejledt intervention i deres uddannelseskraav, men der foreligger ingen retningslinjer for hvordan man opnår disse kompetencer og der er ingen kontrol med om man har opnået et acceptabelt niveau af ekspertise.

Diagnostisk ultralyd er i vidtgående grad ufarligt for så vidt angår selve lydbølgerne, men uskadeligt er det bestemt ikke. En ultralydsskanner i ukyndige hænder kan have store negative konsekvenser for patienten. En overset tumor kan koste år af patientens liv. En fejltolket "pseudotumor" kan medføre et større belastende udredningsprogram.

Jeg mener Sundhedsstyrelsen burde indføre et ultralydkørekort. Dette kørekort kunne differentieres både med hensyn til faglig bredde og niveau.

Denne tanke er sådan set ikke ny. EFSUMB opererer således med tre niveauer af ekspertise - EFSUMB level I, II og III - som man kan kvalificere sig til inden for en lang række af lægelige specialer og subspecialer ved at følge de såkaldte "Minimum Training Recommendations for the Practice of Medical Ultrasound in Europe" og de på nuværende tidspunkt i alt 9 appendices hertil. Nogen vil måske indvende at dette blot er en narresut, hvis der ingen eksamen eller anden kontrolinstans er forbundet hermed. Dette mener jeg ikke er korrekt. Det må trods alt være bedre med et forsøg på at regulere anvendelsen af diagnostisk ultralyd, end blot at lade stå til.

Men hvad er egentlig EFSUMB og hvilken bemyndigelse har de.

EFSUMB står for "European Federation of Societies for Ultrasound in Medicine and Biology", og er den europæiske paraplyorganisation for de nationale ultralydselskaber som eksempelvis DUDS.

EFSUMB har ingen officiel bemyndigelse og værdien af f. eks. EFSUMB level II ekspertise er på nuværende tidspunkt udelukkende moralsk. DUDS anerkender de samme ekspertise niveauer, og jeg mener vi bør opfordre Sundhedsstyrelsen til også at sanktionere disse.

EFSUMB tæller 28 medlemslande med i alt ca. 20.000 individuelle medlemmer.

EFSUMB afholder en årlig kongres kaldet Euroson, på skiftende steder i Europa. Kongressen var i København 2003 og Euroson 2010 bliver også en "Copenhagen event", så sæt allerede nu et hak i kalenderen ud for d. 21. til 25. august 2010. De foreløbige - beskedne - oplysninger kan findes på www.euroson2010.org

Det officielle EFSUMB organ er Ultraschall/European Journal of Ultrasound.

Medlemmer af DUDS er automatisk medlem af EFSUMB og modtager Ultraschall.

Hvert medlemsland/selskab har en delegeret og disse udgør tilsammen "Board of Directors" (BOD) - bestyrelsen - som er det forum hvor medlemmer af "Executive Bureau" (ExB) - hovedbestyrelsen - samt EFSUMB's 3 stående udvalg vælges.

Disse 3 udvalg er "Publication Committee", "Education & Professional Standards Committee" og "Safety Committee". Hvert udvalg består af 6 personer, som vælges efter indstilling af de nationale selskaber. ExB består af 5 personer: President, Past President, President Elect, Honorary Secretary og Honorary Treasurer.

DUDS er, vores medlemsantal taget i betragtning, meget flot repræsenteret i disse EFSUMB organer.

Michael Bachmann Nielsen har siden 2001 været DUDS' EFSUMB delegeret. Han er editor af Ultraschall/European Journal of Ultrasound og tillige formand for Publication Committee samt nyudnævnt editor af EFSUMB Newsletter.

Ved den sidst afholdte EFSUMB kongres, Euroson 2007, i Leipzig blev undertegnede valgt til President Elect. Dette er en post med mange udfordringer, som jeg glæder mig meget til at bestride.

Jeg har desuden siden 2005 været medlem af Education & Professional Standards Committee, og vil fortsat være det de næste 2 år.

Ved at klikke ind på www.efsumb.org kan du orientere dig nærmere om EFSUMB.

EFSUMB har på verdensplan 5 "søsterorganisationer" nemlig AFSUMB (Asien), AIUM (Nordamerika), FLAUS (Latinamerika), ASUM (Australien & New Zealand) samt MASU (Afrika) og disse 6 federationer udgør tilsammen verdensforbundet WFUMB. Nærmere oplysninger kan findes på www.wfumb.org og hvis man ser ordentligt efter vil man opdage at webmasteren er dansker, nemlig Søren Hancke. Han er tillige editor for WFUMB's blad "Echoes" og har tidligere været både President for EFSUMB og Secretary for WFUMB. Så også her er der solide danske fodaftryk.

Christian Pállson Nolsøe, Formand DUDS

28. - 30. april 2008. 42. Basiskursus i ultralyd. Amtssygehuset i Herlev

DUDS velkendte basiskursus, som de fleste radiologer og andre klinikere, der anvender ultralyd gennemgår. Dette er det første kursus i 2008. Tilmelding og info på www.duds.dk

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab
byder velkommen til
DUDS Årsmøde 16. - 17. april 2008

Foreløbigt Program:

Onsdag d. 16. april

- 08:45 - 09:15 Registrering og morgenkaffe
- 09:15 - 09:30 Introduktion til Nordatlantens Brygge
- 09:30 - 10:30 EFSUMB 2008 update on CEUS Guidelines - and how I find them useful. Christian Nolsøe
- 10:30 - 11:00 Kaffe-pause
- Abscesser:
- 11:00 - 11:30 CT kontra ultralyd ved abscesser. Peter Myschetsky
- 11:30 - 12:00 Ultralyd og kontrast ved abscesser. Lars Thorelius
- 12:00 - 12:30 Leukocytsintigrafi / SPECT-CT ved abscesdiagnostik. Bente Schaadt
- 12:30 - 13:30 Frokost
- 13:30 - 14:30 3D-ultralyd af fostre - Ron Benzie
- 14:30 - 15:00 Kaffe-pause
- Nyrer & Urinveje:
- 15:00 - 15:20 Nefrolog med et ultralydsapparat - sund fornuft eller spild af tid. Søren Schwartz
- 15:30 - 16:00 Ultralyd i urologien. Tom Christensen
- 16:00 - 16:30 Udredning af fokale processer i nyrene. Torben Lorentzen
- 16:30 - 17:00 UL af pyelonefrit og cystenyrrer hos børn. Christina Kinnander

Torsdag d. 17. april

- Abdominal kar:
- 08:00 - 08.30 Kaffe
- 08:30 - 09:00 Abdominal CT-angiografi. Eli Rappeport
- 09:00 - 09:30 Intervention i abdomens kar. Lars Lönn
- 09:40 - 10:30 Ultralyd af abdomens kar, stenoser. Kurt Jäger
- 10:30 - 11:00 Kaffe-pause og fotografering
- 11:00 - 12:00 Rumopfyldende processer i retroperitoneum & retroperitoneal fibrose. Pablo Vinicoff

Det gamle næsten 7000 m² store pakhus, der i dag huser Nordatlantens Brygge, blev bygget i 1766-67. I mere end 200 år blev tørfisk, saltede sild, hvaltran og skind losset, lastet og lagret på området, inden varerne blev solgt videre til det europæiske marked. Mange grønlandere, islændinge, færinger og danskere er gennem tiden kommet sejlene til og fra Den Grønlandske Handels Plads, som var det første faste land, de betrødte efter den lange rejse.

- 12:00 - 13:00 Frokost
 13:00 - 13:45 Frie foredrag / cases
 13:45 - 14:30 Tips og tricks ved ultralydskanning af carotis. Marie-Louise Grønholdt
 14:30 - 15:00 Kaffe-pause
 15:00 - 15:30 Hygiejnemæssige aspekter ved perkutan intervention. Interaktiv session mellem mikrobiologen og interventionsradiologen. Jens Otto Jarløv og Torben Lorentzen
 15:30 - 16:00 Opsummering og afslutning
 16:00 - 17:00 DUDS Generalforsamling

Tilmelding af frie foredrag skal ske inden 15. marts 2008.

Sted: NORDATLANTENS BRYGGE Strandgade 91 1401 København K
www.bryggen.dk

Kursusledelse: Kristina Rue Nielsen, Christina Kinnander, Charlotte Strandberg og Michael Bachmann Nielsen

Kursusgebyr: 2.700 for begge dage. Prisen inkluderer fortæring (herunder middagen onsdag aften), kaffe/te/vand, rundvisning onsdag aften.

Frokosten leveres af Restaurant Noma.

Onsdag aften vil der være rundvisning på Orlogsmuseet, Overgaden oven Vandet 58, Kbh. K.

Rundvisningen vil blive indledt med et oplæg af pensioneret generalløjtnant **Kjeld Hillingsø**, som har bestridt flere af nationens højeste poster. Han har rådgivet regeringer, været chef for hæren og topchef i NATO, og pensioneret kommandør **Poul Grooss** ansat på institut for militærhistorie siden 2002 og medlem af forsvarsakademiets mediegruppe.

Herefter middag.

Det er muligt at medbringe ledsager til særarrangementet og efterfølgende middag onsdag eftermiddag og aften. Prisen for dette er kun 300 kr. per voksen person. Desuden kan der medbringes 1-2 mindre børn uden beregning.

Tilmelding til kursussekretær Linda Schumann snarest muligt på kursus@duds.dk eller DUDS hjemmeside www.duds.dk

Begrænsede pladser.

Det skal fremgå af tilmeldingen hvor mange børn/voksne der tilmeldes til det sociale arrangement.

Bemærk: Parkeringspladser ligger i Københavns betalingszone. Det kan derfor anbefales at tage offentlig transport. Nærmeste metro er Christianshavns Torv, 5 minutters gang herfra.

Foredragssalen

Orlogsmuseet blev grundlagt i 1957, hvor man udstillede størstedelen af modelsamlingen i Nikolaj Kirke i København. Her eksisterede museet frem til 1978. I årene 1974-84 fungerede Valdemar Slot på Tåsinge som filialmuseum. Siden 1989 har Orlogsmuseet haft til huse i Søkvæsthusets Bådsmandsstrædefløj på Christianshavn. Søkvæsthuset blev bygget i 1780 og fungerede som sygehusfløj for marinens sygehus (Søkvæsthuset) frem til 1830'erne. Derefter havde huset gennem årene forskellige funktioner; bl.a. som reservefængsel, elevskole for Søværnet og fra 1930'erne fungerede Søkvæsthuset som Rigsarkivets fjerndepot.

Dagsorden til generalforsamling

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning, Christian Nolsøe
3. Forelæggelse af revideret regnskab for 2007, Torben Lorentzen
4. Budget 2008, Torben Lorentzen
5. Kontingentfastsættelse
Bestyrelsen foreslår uændret kontingent.
6. Valg af næstkommende bestyrelsesformand i henhold til § 6 i DUDS' vedtægter.
Bestyrelsen foreslår valg af Torben Lorentzen
7. Valg af bestyrelsesmedlem i henhold til § 6
Bestyrelsen foreslår nyvalg af Charlotte Strandberg, overlæge, Røntgen afdelingen Gentofte Hospital.
8. Valg af revisor og revisorrepræsentant.
Bestyrelsen foreslår genvalg af Nikolaj Borg Mogensen og nyvalg af Mette Charlotte Marklund
9. Orientering fra kursusudvalget v/Bjørn Skjoldbye, Formand for kursusudvalget
10. Orientering fra EFSUMB ved Michael Bachmann Nielsen
11. Orientering fra WFUMB ved Søren Hancke
12. Orientering fra Sammenslutningen af Danske Sonografer ved Karl Erik Stovgaard
13. Indkomne forslag
14. Eventuelt

WFUMB september 2009 i Sydney - skal du med?

WFUMB er den ultralydmæssige verdensorganisation, som er moderselskab for de 6 regionale selskaber (EFSUMB, AFSUMB, AIUM, FLAUS, ASUM og MASU), som igen er moderselskaber for de nationale selskaber som fx DUDS. WFUMB har således ca 55.000 medlemmer. Til sammenligning har EFSUMB ca 20.000 medlemmer og DUDS har ca 600. Læs mere om WFUMB's aktiviteter på www.wfumb.org. WFUMB har uddannelse og sikkerhed som mærkesager og du kan læse om aktiviteterne i nyhedsbladet Echoes, som udkommer 2 gange årligt og har Søren Hancke som editor.

WFUMB har hidtil afholdt kongres hvert tredje år, med en traditionel vifte af kongresaktiviteter som fx workshops, state of the art lectures, hands on sessioner, videnskabelige tilmeldte foredrag, samt en stor udstilling. Dertil kommer et socialt program, som man jo ikke skal underkende værdien af. Mange husker sikkert WFUMB-kongressen i 1991 i København (altså arrangeret af DUDS), som blev en stor succes på alle områder. Der har siden hen været afholdt kongres i Sapporo, Buenos Aires, Firenze, Montreal og Korea. Den næste WFUMB kongres arrangeres af det australske/new-zelandske ultralyd-selskab (ASUM) og afholdes i Sydney i perioden 30. august til 3. september 2009, se www.wfumb2009.com. Herefter er det planen, at afholde kongres hvert andet år, nemlig 2011 i Wien og 2013 i Sao Paolo.

En tur til Australien er jo ikke noget man sådan bare lige gør med få ugers varsel. Det kræver en del planlægning specielt hvis man vil rejse sammen med familie/venner/kolleger. Desuden vil mange nok vælge, at bruge kongressen som del af en større tur med afstikkere til andre dele af Australien, hvilket bestemt kan anbefales. Jeg havde selv den store glæde, at deltage i ASUM's årsmøde som netop er afholdt i Cairns idet jeg som en del af CADUSEUS aftalen (med generøs sponsorering fra B-K Medical)

var gæsteforlæser ved mødet. ASUM er yderst professionelle til at arrangere kongresser, og Cairns er bestemt et besøg værd med både Great Barriere Reef og den tropiske regnskov indenfor kort rækkevidde.

En flybillet til Sydney kan i dag købes for knap 9.000 kr, og med en enkelt mellemlanding kan turen gøres på godt 20 timer. Hotellerne i Australien er generelt af god standard og til fornuftige priser. Vi vil fra DUDS's side komme med flere "rejsetips" når kongressen nærmer sig.

Torben Lorentzen

Medlem af DUDS's bestyrelse (kasserer)

Herlev Hospital

LEGAT OPSLAG

Studie besøg i Australien eller på New Zealand

I forbindelse med CADUCEUS samarbejdet mellem DUDS og ASUM er der etableret en udvekslingsaftale hvortil der er knyttet et legat på 25.000 kr. sponsoreret af B-K Medical. Legatet kan søges af en yngre ultralydforsker i henhold til CADUCEUS aftalen, således at legatmodtageren tildeles nævnte beløb i støtte til et kombineret forsknings- og studieophold af en måneds varighed ved en anerkendt ultralydinstitution affilieret med ASUM. Legatmodtageren skal på ansøgningstidspunktet være yngre end 40 år og forpligter sig til at opfylde ordlyden i CADUCEUS aftalen vedrørende forskningsprojekt og efterfølgende rapportering til DUDS og ASUM. Det forventes at legatmodtageren oppebærer løn fra en dansk arbejdsgiver, men herudover kan legatbeløbet disponeres frit.

Ansøgningsfristen er 1. juni til uddeling i forbindelse med forsknings- og studieophold i efterfølgende december/januar. DUDS er gerne behjælpelig med at finde egnet institution og bolig.

Begrundet ansøgning fremsendes til DUDS's sekretær (sekretær@duds.dk) mhp. bedømmelse i CADUCEUS-udvalget. Udvalget meddeler DUDS bestyrelse sin indstilling senest 1. juli.

Nærmere informationer kan findes på www.duds.dk eller ved henvendelse til formand@duds.dk

Hans Henrik Holm

Hans Henrik Holm Fond

I forbindelse med professor, dr.med. Hans Henrik Holm's afskedssymposium år 2000 oprettedes en fond til støtte af dansk ultralyddiagnostik og interventionel ultralyd. Den årlige legatportion er 36.000 Kr. til og med år 2010.

Legaterne kan søges af læger, sonografer og teknikere til videnskabelige formål (studie - og kongresrejser, apparatur m.v.)

Ansøgning bedes fremsendt senest 29. maj 2008 til Hans Henrik Holm, Vilvordevej 39 B, 2920 Charlottenlund.

Æresdoktorgrad

Den 23/3-2007 tildeltes ved Universitet i Bologna (Europas ældste, grundlagt 1088), under megen festivitas, professor dr.med. Hans Henrik Holm en æresdoktorgrad indenfor "Kirurgi og Interventionel Ultralyd".

Ved samme lejlighed udnævntes doktoranden til æresmedlem af det Italienske Ultralyd Selskab

Referat fra DUDS efterårsmøde 2007 i Århus

Inden mødet var der kommet et rigtig godt oplæg fra Torben Lorentzen, Kirurgisk Gastroenterologisk afdeling, Herlev Hospital. "Biopsi eller ej" i DUDS medlemsblad nr. 3/2007 - september 2007 side 3. Således godt rustet inden mødet!

Efterårsmødet havde igen i år et spændende program, der meget groft kan inddeles i:

- Erfaringer med ultralydkontrast.
- Erfaringer med volumen ultralyd
- Opgørelse af RF behandling
- Klinikeres brug af ultralyd
- Skal der indføres et "ultralydkørekort"?

Erfaringer med ultralydkontrast.

Budskabet var:

Ultralydkontrast kan i mange tilfælde forbedre visualiseringen af metastaser og andre læsioner, samt i mange tilfælde overflødig gøre biopsi.

Budskabet blev meget overbevisende fremført gennem foredragene:

En praktisk tilgang til brug af UL-kontrast af den ikke cirrotiske lever - ved Henrik Torp Madsen

Fokale processer i leveren, hvornår skal der foretages biopsi? - ved Lars P. Larsen

Volume US (3D) med fokus på brug af UL-kontrast. Indledende erfaringer. - ved Steen Karstrup

Henrik Torp Madsen

Lars P. Larsen

Steen Karstrup

Foredragsholderne gav os, der endnu ikke bruger ultralydkontrast, en række gode praktiske tips om brugen i praksis. Jeg har lavet denne lille "UL-kontrast-kogebog" på denne basis:

- A. Ultralydprogrammet skal være booket med tid til evt. kontraktundersøgelser, "book med elastik i planen". Det tager tid at indføre i en afdeling. Men det kan gøres!
- B. Pt. skannes i venstre sideleje eller i venstre skrålleje.
- C. Indblikket i B-mode skal være acceptabelt. Indblikket bliver ikke bedre af kontrast, snare lidt ringere.
- D. Grøn veneflon i patientens cubitalvene.
- E. SonoVue klargøres. Læs om stoffer på <http://www.medicin.dk> skriv SonoVue i søgefeltet.
- F. Ul-skannernes mekanisk index sættes til: MI: 0,10
- G. Der injiceres 2,4 ml SonoVue i.v.
- H. Der skannes efter 2 - 2½ min. Og igen efter 4 - 4½ min (tiden ses på ultralydskanneren). Metastaser vasker hurtigt ud. Der er karakteristiske opladnings- og udvaskningsmønstre for metastaser, FNH, HCC og hæmangiomer mm.
- I. Har man påvist metastaser efter ul-kontrast skal man også kontrollere dem igen efter indgift af ul-kontrast.

Man finder op til 25 % flere metastaser efter indgift af ul-kontrast end uden brug af kontrast. Ved kendt colorektalcancer anbefales det, at man ikke tager UL-FNA, kun vis pt. har to cancertyper.

Ved kendt colorektalcancer anbefales det, at man supplerer med kontrastultralydskanning og ikke med UL-FNA, og man dermed også undgår en mulig seedning af tumorevævet. Colorektalcancer har i 15 - 25 % metastaser på diagnosetidspunktet.

Erfaringer med volumen ultralyd.

Volume US (3D) med fokus på brug af UL-kontrast. Indledende erfaringer. - ved Steen Karstrup
Med sin meget smittende entusiasme viste Steen Karstrup blandt meget andet 3D UL optagelser af mammatumorer og andre UL-fund.

Steen Karstrup videregav dele fra sine mangeårige erfaringer med ultralydkontrast. Hans indlæg har jeg derfor også nævnt under erfaringer med ultralydkontrast.

Til sidst blev vi alle inviteret af ham til at deltage i: 1st Scandinavian Meeting on Advanced Ultrasound Technology. Roskilde Hospital 9. november 2007, Kursusledelse Steen Karstrup, Christian Nolsøe. Der har et meget spændende program med adskillige udenlandske foredragsholdere. er er ingen kursusafgift, fortalte Steen Karstrup.

Opgørelse af RF behandling

Opgørelse af RF-behandling på Århus Sygehus

- ved Søren Redsted

- Dennis Tønner Nielsen, der er en af hovedkræfterne i arbejdet kommenterede supplerende arbejdet, fra auditoriet.

Materialet fra Aarhus sygehus kan måle sig med udenlandske materialer, og recidivfrekvensen ligger i Aarhus materialet lavt sammenlignet med lignende udenlandske materialer. I forhold til kirurgisk resektion er metoden behæftet med mindre mortalitet og morbiditet.

Metoden kunne anbefales i udvalgte tilfælde.

Klinikeres brug af ultralyd.

Glimrende oplæg inden den efterfølgende diskussion var de alle. Det første oplæg var: Anæstesiologers brug af ultralydscannere? - ved Günther Schrader

Der beskrev, at anæstesiologerne brugte nogle gange ultralydsskanning i forbindelse med anlæggelse af centrale venekatetre og nerveblokader. Det er typisk SonoSites håndbårne ultralydscannere, der benyttes.

Anæstesiologer vil gerne kunne lave ekkocardiografi på akutte- /intensive patienter, og der er overvejelser om de også skal gå ind i, at påvise væske i pleura og fri væske i abdomen. Der var apparatmangel og deraf følgende problemer på foredragsholderens afdeling.

Der er et stort ønske- og behov for meget mere uddannelse i ultralydskanning.

Rheumatologers brug af ultralydscannere?

- ved Ulrik Fredberg

Der beskrev meget entusiastisk, at ultralydskanning inkl. ultralydsvejledte invasive procedurer foretaget af rheumatologen selv, er i stigende omfang blevet et naturligt led under rheumatologens kliniske undersøgelse og evt. behandling. Der blev vist mange eksempler på den store værdi af dette.

Fysioterapeuters brug af ultralydscannere?

- ved Lars Bolvig

- der blev suppleret af en fysioterapeut fra Aalborg (Jeg hørte desværre ikke hans navn). Der beskrev hvordan man brugte ultralydsskanningen til at se f.eks. om en muskel trak sig sammen eller ej f.eks. under en bækkenbundsøvelse. Altså bedømmelse af muskel / sene funktion. På projektbasis arbejder man med shock wave behandling af tendinose kalkifikata i skuldre, og ser effekten heraf under ultralydskanning.

Skal der indføres et "ultralydkørekort"?

Herefter fulgte en god diskussion.

Lars Bolvig løftede pegefingeren og fortalte generelt om sager fra patientklagenævnet, der havde givet ham anledning til at rejse spørgsmålet.

Der var på mødet stor enighed om, at man vil arbejde for at der også i Danmark bliver indført:

Minimum training recommendations for the practice of medical ultrasound.

På forskellige niveauer, afhængigt af hvem man er, og hvad man gør, i henhold til EFSUMB's (European Federation of Societies for Ultrasound in Medicine and Biology). I et forventeligt samspil med Sundhedsstyrelsen, der har kompetencen. Læs mere om training recommendations på <http://www.efsumb.org/>

På en sober måde, dels gennem de indledende foredrag og dels gennem den efterfølgende diskussion, blev der på mødet sat "kød og blod" på problemstillingen, der bl.a. af Lars Bolvig har været fremsat på DUDS side i *Ultraschall in der Medizin - European Journal of Ultrasound*.

Samme weekend var der i Aarhus HIP HOP arrangementet med titlen: "AARHUS TOOK IT".

AARHUS TOOK IT, er også mit hovedindtryk af DUDS's efterårsmøde i Aarhus.
Bravo!

Venlig hilsen.

Michael Trier Aagaard
Overlæge
Røntgenafdelingen
Regionshospitalet Herning
E-mail: tsmta@ringamt.dk

Karl Erik Stovgaard, fotos.
Radiograf
Røntgenafdelingen
Vejle Sygehus
E-mail: stovgaard@privat.dk

Tilbud på kongres rejse til: EUROSON 2008 i Timisoara, Rumænien 30. maj - 03. juni 2008.

Vi kan tilbyde plads på følgende fly:

30. maj 08	København - Wien	OS 306	20.10 - 21.50
30. maj 08	Wien - Timisoara	OS 647	22.25 - 00.45
04. jun 08	Timisoara - Wien	OS 650	16.20 - 16.35
04. jun 08	Wien - København	OS 305	17.35 - 19.25

Vi tilbyder ophold på:

Hotel Best Western Ambassador **** St. Magalia 3, Timisoara

Hotellet er beliggende ca. 10 min gang fra byens historiske center. Værelserne har TV, køleskab, kaffemaskine og strygejern. Der er bar, internet, 24 timers service, massage og sauna.

Byen Timisoara er kendt for sine smukke parker og offentlige haver, gågader og grønne områder.

Der er teater, opera og koncert hal.

Pris pr personDKK 10.895

Prisen inkluderer:

- flyrejse med Austrian Airlines på økonomi-klasse t/r
- div. skatter og afgifter i forbindelse med rejse og ophold
- 5 overnatninger i enkeltværelser med bad/dusche/toilet
- 5 x morgenmadsbuffet
- bustransport fra lufthavn til hotel t/r
- obligatorisk bidrag til rejsegarantifonden og ansvarsforsikring i h t EU-regler

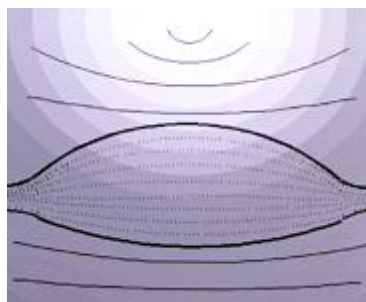
Prisen inkluderer ikke:

- dansk indenrigstilslutning med fly - pris DKK 775,- t/r + tax 595 DKK
- dansk indenrigstilslutning med tog - pris oplyses af DSB Rejsebureau
- telefon, minibar, vask og andet personligt.
- afbestillingsforsikring - 5% af rejsens pris
- erhvervsrejseforsikring - DKK 49,- pr dag

Tilmelding til DSB Rejsebureau - tlf 33532410 eller på e-mail hrr@dsb.dk

Tilmelding senest 14. april 2008

Lars Broen, EasyMed

Dansk Ultralyddiagnostisk Selskabs

12. Kursus i

MUSKULOSKELETAL ULTRALYD

(level 1 kursus)

Billeddiagnostisk afdeling, KØGE SYGEHUS

14. til 16. maj 2008

Sted - Form: Auditoriet, Køge Sygehus. 3 dages eksternatkursus med forelæsninger, patient-demonstrationer og praktiske øvelser.

Målgruppe: Radiologer, Ortopædkirurger, Reumatologer og andre interesserede.

Indhold: Basale fysiske principper. Teknik og apparatur. Normal anatomi. Kliniske applikationer herunder: skulder, hofte, knæ, ankel/fod, albue, håndled/hånd, power Doppler, ultralydvejledte interventionelle procedurer (biopsi, drænage, steroid injektioner).

Deltagerne skal selv udføre ultralydundersøgelser af bevægeapparatet.

Akkreditering: Kurset anbefales af: Dansk Radiologisk Selskab (giver 18 CME-point)
Dansk Ortopædkirurgisk Selskab
Dansk Idrætsmedicinsk Selskab
Dansk Reumatologisk Selskab
European Society of Musculoskeletal Radiology (ESSR)

Kurset tildeles 18 CME-point og svarer til **EFSUMB's level 1 kursus** (European Federation for Societies in Ultrasound in Medicine and Biology). Kursusdeltagelse medfører gratis medlemskab i Dansk Ultralyddiagnostisk Selskab indtil næste kontingentbetaling for ikke medlemmer.

Kursusledere: Michel Court-Payen, Overlæge, PhD, Billeddiagnostisk afdeling Køge Sygehus
Ole Schifter Rasmussen, Overlæge, Røntgenafdelingen, Randers Centralsygehus
Per Hölmich, Overlæge, Ortopædkirurgisk afdeling, Amager Hospital

Undervisere: Danske forelæsere med erfaring indenfor muskuloskeletal ultralyd.

Gæsteforelæsere: Carlo Martinoli, Dept of Radiology R, University of Genoa, Italy
Philippe Peetrons, Centre Hospitalier Molière, Bruxelles, Belgium.

Kursusafgift: 3.300 kr., som inkluderer frokostbuffet og kaffe.
Kursusafgiften for medlemmer af de ovennævnte selskaber, som godkender kurset, samt associerede skandinaviske selskaber, er reduceret til 3.100 kr.

Tilmelding: muskel@duds.dk
kursussektretær Annette Matthiesen, Billeddiagnostisk afdeling, Køge Sygehus, **senest den 1. maj 2008.**